

community

32^e NTG-bijeenkomst

Voor de 32^e NTG-bijeenkomst was “vorm en inhoud” als thema vastgesteld. Een thema waarvan je denkt “dat we daar niet eerder op zijn gekomen.” Tal van onderwerpen passen immers in die jas.

We waren voor de derde maal te gast in het Arnhemse Hotel Haarhuis. Na de koffie in de bekende wandelgangen van het hotel begonnen we de dag met een ledenvergadering. Van het bestuur zaten voorzitter Hans Hagen en secretaris Willi Egger aan de tafel voorin de zaal. Eerst dreigde de hele agenda (notulen, mededelingen, ingekomen stukken...) in vijf minuten gedaan te zijn, inclusief vrolijke mededelingen over de maps (komt eraan) en 4 \TeX (conflict opgelost, Wietse Dol vriendelijk akkoord, Erik laat zijn aandeel in de opbrengst aan de NTG, applaus).

Maar gelukkig kwam het onderwerp OSOSS ter sprake, een ingewikkelde kwestie waar slechts enkele experts het woord over kunnen voeren. Dat deden deze deskundigen dan ook en wel zodanig dat de geplande vergadertijd ruim werd gevuld.

Piet van Oostrum opende de reeks voordrachten met een volledige verhandeling over bib \TeX , een onderdeel van \TeX waarmee bibliografieën zijn te maken bij opstellen, artikelen en boeken. Piet had de voorafgaande nacht tot twee uur doorgewerkt aan zijn presentatie en zoals we van hem gewend zijn, leverde hij een perfect verhaal. Naast de technische aspecten was het ook interessant om te horen hoe merkwaardig men in de ons omringende landen denkt over alfabetisch sorteren. Bij het op de gewenste volgorde krijgen van een lijst van auteursnamen leidt dit tot allerlei verrassende ingrepen.

Piet van Oostrum,
door Dilys Bronkhorst

Ledenvergadering geleid door voorzitter Hans Hagen (r)

Johan Vromans vertelt over MMDS.

Intussen was gasttekenares Dilys Bronkhorst gearriveerd en zij zou gedurende de dag een aantal portrettekeningen maken.

Johan Vromans schaamt zich er niet voor een hacker te zijn. Hij is er juist trots op. Hij vertelde over het ontstaan van MMDS, zijn op Perl gebaseerde pakket waarmee mensen die echt niets van $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ weten toch door middel van $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ documenten kunnen maken. Johans Perl-scripts behappen de door de gebruiker ingetikte tekst, begrijpen wat een aanhef is, wat een kopje, een opsomming... en de brief, het artikel en de offerte worden keurig in $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ gezet en voorzien van briefhoofd en paginering drukklaar gemaakt. Overigens, ook webpagina's kunnen op dezelfde manier worden vervaardigd. De ontwikkeling van MMDS is tevens een afspiegeling van de computerhistorie, want Johan Vromans werkt al aan het pakket sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw.

Tijdens de lunch konden de NTG-leden onderling ideeën uitwisselen en aan alle tafels klonk een enthousiast rumoer. Dilys Bronkhorst tekende er een interpretatie van René van der Heijden.

Sanne Dijkstra was vlak voor de lunch gekomen, niet alleen omdat we er bekend om staan onze gasten in de watten te leggen maar ook om vlak voor haar lezing even te peilen wat voor volkje $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ gebruikers nu eigenlijk vormen. Er was haar verteld dat het gaat om nerds met verstand van typografie, maar met een andere bril op dan normale typografen. Haar voordracht was voor velen in de zaal een fris en ander geluid: typografen op een kunstacademie kijken anders dan wij gewend zijn naar de wetten en regels van het zetwerk. Sommige dingen die Sanne in haar verhaal aanstipte zijn voor ons gesneden koek, zoals de onwenselijkheid van kleinkapitalen als deze worden verkregen door hoofdletters domweg verkleind te zetten, of het vet maken van letters door bestaande letters in dikker zwart te plaatsen. Andere benaderingswijzen van vlakverdeling waren voor een aantal luisteraars wel nieuw, zoals het bepalen van een ideaal vlak voor tekst op een vel door middel van het tekenen van diagonalen over een samenstel van twee pagina's. Tenslotte gaf Sanne aan de hand van dia's van de $4\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ manual haar suggesties voor de manier waarop je kritisch naar functionele vormgeving zou kunnen kijken.

Johan Vromans,
door Dilys Bronkhorst

Sanne Dijkstra

Tenar van Kooten Niekerk en pianiste Cathelijne Maat

René van der Heijden,
door Dilys Bronkhorst

Wonderlijk mooi sloot de voordracht van Willi Egger hier op aan. De diagonalen die door Sanne Dijkstra werden genoemd, bleken een startpunt van zijn verhandeling over gulden snede en eenvoudige constructietekeningen waarmee feilloos kan worden bepaald waar je het beste je kantlijnen kunt plaatsen en hoeveel tekst je volgens beproefde vuistregels op je pagina kunt zetten. Daarbij deed Willi ook uit de doeken hoe het komt dat boekjes die op A5-formaat zijn geproduceerd meestal zo vervelend in de hand liggen. De afgelopen keren dat Willi Egger voordrachten hield op NTG-dagen bleek de tijd telkens zo krap bemeten door uitgelopen lezingen dat hem was verzocht zijn verhaal wat in te korten, reden waarom we ditmaal nadrukkelijk een héle lezing hadden gevraagd. Niemand had daar spijt van en na het verhaal van Willi kwamen er allerlei vragen en discussies los, beantwoord en gestuurd door zowel Willi Egger als Sanne Dijkstra, die speciaal voor de lezing van Willi was gebleven.

Ferdy Hanssen liet daarna zien hoe je, door de aanwijzingen van een paar handleidingen secuur en geduldig toe te passen, zonder al te veel vallen en opstaan zelf een Type 1 font kunt installeren. Hoe ingewikkeld dat is, hangt deels af van de keuze van het font. Voor veel fonts staat al bijna alles op de $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ Live CD/DVD, voor andere moeten tal van bestanden worden gegenereerd, gekopieerd, veranderd van naam...

Na de theepauze nam Hans Hagen plaats achter de sprekerstafel. Als Hans vertelt over de nieuwste ontwikkelingen dan is het opletten geblazen. Soms verschijnen er dermate nooit-vertoonde beelden op het beamerscherf dat er enige tijd overheen gaat voordat je je realiseert wat er eigenlijk aan de hand is. Als je dan een deel van Hans' tekst hebt gemist, moet je je stevig concentreren om de boot niet ernstig te missen. In dit geval kwam er een PDF document op het scherm waar allerlei dingen op konden worden ingevuld. Andere schermen werden geopend en gesloten en een typisch $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ -run log-scherf flitste voorbij waarna een ander document in PDF werd bekeken.

Na verloop van tijd bleek het een systeem te zijn dat in principe verwantschap heeft met de aanpak van Johan Vromans' MMDS. Hier kon de gebruiker allerlei keuzes en opties menugestuurd aanklikken, waarmee op simpele wijze mogelijkheden beschikbaar komen die er normaal alleen zijn voor mensen die niet bang zijn van gecompliceerde command line variabelen. Een opvolger voor $4\text{T}_{\text{E}}\text{X}$?

Michael Guravage smeedt $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ plannen met Patrick Gundlach.

Roland Kwee (l) en Willi Egger (r)

Hans heeft weleens verteld dat bij grotere instellingen die $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ voor publicaties gebruiken de trend bestaat om $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ te beschouwen en te gebruiken als back-end, als een applicatie waar de meeste gebruikers niet veel meer mee te maken hebben omdat $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ op de achtergrond zijn werk doet. Deze nieuw getoonde schil, een slim PDF document waarmee op de achtergrond allerlei $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ trucs kunnen worden aangestuurd, lijkt ook die richting op te gaan.

Intussen arriveerden zangeres Tenar van Kooten Niekerk en pianiste Cathelijne Maat. Ondanks de erbarmelijk ontstemde piano van het hotel brachten de beide vrouwen met grote flair en helderheid een sprankelend programma. Deze weken staan zij met twee collega's in een Arnhemse theater met een show rond een reeks liedjes over de liefde. Willi Egger had een aantal liedteksten met behulp van $\text{ConT}_{\text{E}}\text{Xt}$ in een kleine programmafolder gezet.

Mede dankzij het inspirerende en verfrissende optreden van Tenar en Cathelijne waren de leden vervolgens in een puike stemming om tijdens de borrel in het hotelcafé over van alles met elkaar te brainstormen. Niet iedereen bleef over $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ bezig, maar hier en daar werden toch nog $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ -plannen gesmeed.

Ook tijdens de eenvoudige doch voedzame maaltijd in het restaurant van Haarhuis was het typesetten her en der nog onderwerp van gesprek, maar in het algemeen ging de conversatie meer de richting op van vrije kunsten, atletiek en liefde. Toch was er ook nog gelegenheid voor een korte vergadering aan een tafeltje apart, van de mensen die momenteel met de Maps bezig zijn.

Ja, het werd erg laat, maar er ging deze dag geen uur verloren!

Siep Kroonenberg,
door Dilys Bronkhorst

Erik Frambach geniet van
een geslaagde NTG-bijeenkomst.

Dilys Bronkhorst met Frans Goddijn